

TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NİN EĞİTİM İDEOLOJİSİ VE “ANDIMIZ” METNİ¹

Prof. Dr. Sadık KARTAL²

ÖZET

Cumhuriyet kurulduktan sonra okul, ulus devletin değerlerinin vatandaşlara aktarılmasında ve içselleştirilmelerinde önemli bir görevle yüklenmiştir. Tüm eğitim kurumlarında eğitimin amacı öğrencilerde ulusal bir karakter oluşturmaktır. Başka bir deyişle okulun görevi öğrencileri Türk olmaktan şeref duyan, Kemalizm’e bağlı, Türkiye devletinin yönetimine ve Türk ulusuna karşı ödev ve sorumluluklarını bilen “gerçek” Türk vatandaşı yetiştirmektir. Bu amaçla bu ulusal değerleri yücelten ve her şey devlet ve rejim için ülküsünü aşıl原因an ders kitapları hazırlandı ve ulusal törenler organize edildi. Bunun için izcilik, milli sportif törenler, milli bayramlar, andımız, marş gibi ritüellere ağırlık verildi. 1932 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip tarafından yazılan, o günden yakın bir tarihe kadar her sabah ilkokul öğrencileri tarafından okunan “Andımız” metni de Cumhuriyetin millilik vasfına hizmet eder. Rejimin genç ve ateşli Bakanı Dr. Reşit Galip’in kaleme aldığı bu metin tüm ilkokullarda bir seremoni şeklinde öğrencilere okutulmaktaydı. Uluslaştırma işlevi gören bu yemin töreninin her gün tekrarlanmasıyla rejim, ilerleme temasını kullanarak, yeni nesli terbiye etmeyi, onları ortak bir ülkü etrafında bir araya getirmeyi hedefledi. Bu dönemde ve devamında çocuk devletin olarak görüldü.

Bu çalışmada “Andımız” metni Türkiye Cumhuriyeti’nin eğitim ideolojisi bağlamında analize tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet İdeolojisi, Çocuk Eğitimi, “Andımız” Metni

GİRİŞ

Eğitim hem insanların bilgisini hem de bilinçlerini etkileyerek kişileri ideoloji doğrultusunda ayırmaktadır. Kapitalist Batı ülkelerinde eğitimin halka vermek istediği tutum, saygı, yönetime bağlılık, yönetimden memnun olma ve gerektiğinde savunma gibi erdem olarak belirtilen değerler aslında toplumsal yapıyı ayakta tutmaya yöneliktir. Ama aynı eğitim sistemi toplumsal üst tabaklara bağımsızlık, girişimcilik, özgürlük, eleştirel düşünce, sorumluluk duygusu, karar verme gibi erdemler gibi değerleri aktarır.³ Eğitim bu noktada her ne kadar fırsat eşitliği sağladığı söylene de toplumsal tabakalar arasında eşitsizliği körüklediği de söylenebilir.

¹ Bu makale 02-04 Kasım 2019 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen ASEAD 6. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, skartal@mehmetakif.edu.tr

³ Mustafa Ergün, *Eğitim Felsefesi*, Ankara; Pegem Akademi, 2009,s.33.

Devletin eğitime müdahalesi müfredatın, ders kitaplarının, eğitsel yöntem ve etkinliklerinin istediği şekilde düzenlenmesine yol açar. O halde eğitim birey ve grupların siyasal iktidarcı idealleştirilen değerlere, yaşam tarzlarına, tutum ve alışkanlıklarına sosyalleştirilmesi sürecidir. Bu açıdan eğitim kurumlarında egemen ideoloji üretilmesi yerine ideolojik yeniden üretim işlevi vardır. Başka yer ve kurumlarda üretilen ideolojilerin eğitim kurumu içinde ancak yeniden üretimi söz konusu olmaktadır.⁴

Devlet eğitim kanalı ile bireyi eğiterek toplumun kültürü yeni kuşaklara aktarılmakta, ekonomik anlamda nitelikli insan gücü yetiştirilmekte ve siyasi olarak iyi vatandaş yetiştirilmiş olmaktadır. Bu genel çerçevede devlet tarafından çizilmekte ve okulun uygulaması istenmektedir. Eğitimin amaçları bireyde oluşması istenilen kazanımlar olarak aşağıdaki şekilde sıralanabilir:⁵

1. Eğitimin siyasal amaçları; Öğrencilerin mevcut siyasal düzene uygun davranış göstermeleridir.
2. Eğitimin bireysel amaçları; Bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmektir.
3. Eğitimin toplumsal amaçları; Bireylere toplumun çeşitli kural, norm, değerlerinin öğretilerek sosyalleşmelerini sağlamak, gelecekteki mesleki rollerine hazırlayarak ekonomik yaşama katkıda bulunmalarını sağlamaktır.

Cumhuriyet'in kurucu önderlerince başlatılan eğitim seferberliği, temel misyon ve amaçları ile yeni bir insan yetiştirme paradigmasını içeriyordu. Bu eğitim anlayışı ve bu anlayışın temelini oluşturan insan yetiştirme disiplini yine dönemin eğitim uygulamalarına katkı sağlayan eğitimci, entelektüel ve siyasetçilerin söylemleri ve uygulamaları ile de desteklendi ve beslendi. Özellikle pedagog ve siyasetçilerin ideallerindeki insan tipi ve toplum düzeninin fikirselleşen temelleri son dönem Osmanlı aydınlarının birikimine dayanır. Yani II. Meşrutiyet dönemi siyasal ve fikir akımları, eğitim hayatındaki gelişmeler ve düşünceler Cumhuriyet döneminin temellerine etkisi en yoğun hissedilen süreci temsil eder. Sonuçta Meşrutiyet Dönemi'nde yetişen insanlar yönetsel anlamda Cumhuriyet'in insan kaynaklarını oluşturdu. Cumhuriyet Dönemi'nde meydana getirilen inkılaplar bu kişilerin düşüncelerinin eseridir. Cumhuriyet dönemi eğitim paradigmaları ve insan yetiştirme biçimini ve bunun uygulamaya yansıyan kurumların içinde yer alan Halkevleri, Halk Odaları, Köy Enstitüleri, ilköğretim ve ortaöğretim mevzuat ve programları II. Meşrutiyet dönemi atmosferinde yetişen yazar ve düşünürlerin pratikte yansımalarını temsil eder.

Cumhuriyetin kuruluşu ile ulus devlet yapılanması gereği Türklük- siyasal rejim kalıbı eğitim/öğretim programlarının şekillenmesinde temel eksen olarak ele alınmıştır. En iyi yönetim şeklinin cumhuriyet olduğu, bir Türk'ün dünyaya bedel olduğu, cumhuriyetin ilelebet yaşayacağı, ezberlenen Gençliğe Hitabeler, Güneş Dil Teorisi, Cumhuriyet sonrası tarihsel sürece önem verilmesi, köy enstitüleri, millet mektepleri, halkevleri vs. gibi durumlar, bu doğrultuda şekillenen dersler, törenler bunun pratikteki uygulamalarıdır.

⁴ Kemal İnal, *Eğitim ve ideoloji*, İstanbul; Kalkedon Yay., 2008,s.108.

⁵ Sadık Kartal, *İktidardaki Okul; Eğitimin Politik İşlevi*, İstanbul; Pales Yay., 2018.

Türkiye eğitim sisteminde bu kavramların bariz şekilde yer aldığı en iyi örnek, yolu okuldan veya yakınından geçen herkesin çok iyi bildiği ve 1933 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip tarafından yazılan, o günden yakın bir tarihe kadar her sabah ilköğretim öğrencileri tarafından okunan *Andımız*⁶ metnidir. Çalışmanın bundan sonraki kısmında Cumhuriyet ideolojisinin *Andımız* metnine yansımaları ele alınacaktır.

CUMHURİYETİN EĞİTİM İDEOLOJİSİ VE “ANDIMIZ”

1930’lu yılların ilk döneminde eğitimde yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok dil ve tarih konularının ağırlıkta olduğu görülüyor. Yeni bir kültür yaratma kapsamında yapılan dil ve tarih çalışmaları programlarda yer alan terimlerin Türkçeleştirilmesi, dilin sadeleştirilmesi, Türk tarih bilincinin yerleştirilmesi çabalarını içeriyor. Dönemin ikinci yarısında ise Cumhuriyet ilkelerinin köye götürülmesi ve “Cumhuriyete düşman” unsurlarla mücadele, okula biçilen roldü. Eğitimcileri ve eğitim kurumlarını yeni rejimin misyonerlik teşkilatı gibi görme eğilimi bu dönemin karakteristik özelliğidir. Cumhuriyeti bir “iman rejimi” olarak tanımlayan dönem eğitimcileri eğitim politikalarında amacın okulu, öğretmeni ve öğrenciyi inkılabın temsilcisi ve distribütörü yapmaktır.

1930’ların eğitiminin amacı tek millet, tek kültür oluşturma hevesindedir. Afet İnan’ın (1931) medeni bilgiler kitabındaki “Bugün Türk milleti siyasi ve içtimai camiası içinde kendilerine Kürtlük fikri, Çerkezlik fikri ve hatta Lazlık fikri veya Boşnaklık fikri propaganda edilmek istenmiş vatandaş ve millettaşlarımız vardır. Fakat geçmişin keyfi yönetim devirleri ürünü olan bu yanlış sonuçlar; birkaç düşman aleti, mürteci beyinsizden başka hiçbir millet ferdi üzerinde tesellümden başka bir etkisi olmamıştır.” Cumhuriyet yönetiminin amacı türdeşlik yani teklesli, tek bir doğrultuda düşünen, tek bir vücut olmuş toplum oluşturmaktır. Eğitimin rejim açısından önemi de tam bu noktada somutlaşmaktadır. Eğitim yoluyla çocuk ve gençlerin “vatan meselelerinde, vatani korumak, ilerletmek hususunda yalnız bir fikri vardır. Bu işte ayrı ayrı düşünen yoktur. Türk milleti, sanki bir fert, bir tek insan, bir baş imiş gibi kendi işine bakar”. ilkesini benimsemeleri ve içselleştirmeleri hedeflenmektedir. İşte eğitim sürecinde, ideolojinin yeniden üretim mekanizmasının aranacağı noktalardan birisi de burasıdır.⁷

Afet İnan’ın aktardığına göre, 24 Nisan 1933 Hâkimiyeti Milliye gazetesi baş sayfasında “Türk Çocuğu Yasası” başlığıyla haber olan Dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip’in bir nutku yer almaktadır. Bu nutukta Türkçülük gibi siyasi mesajlar ile çalışkanlık, ahlaklı olma gibi Türk’e özgü erdemler yer almaktadır. Metin şöyledir; “Bilirsiniz, daha iyi biliniz ki her Türk çocuğu anasının, babasının olduğu kadar milletindir. Sizin sağlığınıza, sizin çalışmanıza, sizin ulus ülküsüne ve türelerine uygun yetişmenize ananız, babanız kadar bütün Türklük yürekten bağlıdır.

⁶ *Andımız* metni 8 Ekim 2013 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği ile (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/10/20131008-12.htm>) okullarda okutulmasına son verildi.

⁷ İsmet Parlak, Türkiye’de ideoloji-eğitim ilişkisi: erken cumhuriyet dönemi tarih ve yurt bilgisi ders kitapları üzerine bir inceleme, *Doktora tezi*, Ankara; Hacettepe Üniversitesi, 2005, s.155.

Can gözlerimiz üstünüze dikilmiştir. Sizin kafaca, bedence sağlam, gürbüz yetişmenizi, ahlâkça en iyi, en yüksek yetişmenizi, millet dileğini kendi isteklerinizden üstün tutar gönülle yetişmenizi istiyoruz; analarınızdan, babalarınızdan, hocalarınızdan ve hepimizden daha üstün yetişmek gayretiyle çalışmanızı istiyoruz. Büyük Türk yarınlarının yapıcıları arasına girmek için şimdiden hazırlanan güzel çocuklar! Daima kulağınızda çınlasın ki, çalışkan olmayan Türk sayılamaz, ahlâklı olmayan Türk olamaz! Şimdiden bağırarak söylüyorum ki, sizlerden çalışmayanlar, millet işlerinde kendi paylarına düşecek olanı en iyi yapmak için bugün en iyi yetişmeğe kulak asmayanlar, bizim yarınki düşmanlarımızdır! İcinizde yarın bütün milletin kendisine düşman olmasını isteyen çocuk var mı?”⁸

Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip 1933 yılında ilkokul öğrencilerinin hep birlikte sabahları derslerden önce okumaları için bir and yazmıştır. Bu and eğitimde millilik bilincinin küçük yaşlardan itibaren oluşturulması açısından önemlidir. Ayrıca dönemin ruhuna da uygundur. Andımız olarak belirtilen metin yazıldıktan sonra bazı ekleme ve çıkarımlar yapılmış olsa da millilik ruhunu hep korumuştur. İlk metin şöyledir; “Türküm, doğrucum, çalışkanım. Yasam: küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir. Ülküm; yükselmek, ileri gitmektir. Varlığım Türk varlığına armağan olsun.”^{9 10}

Reşit Galip Bey’in bakanlığı döneminde başlayan bu “And” ilk defa 1933 yılının 23 Nisan kutlamaları sırasında bizzat kendisi tarafından çocuklara hep bir ağızdan söyletilmesiyle başlar. Kutlamaların ilk günü Reşit Galip Bey’in Ankara’da toplanan binlerce çocuğa hitaben yaptığı konuşma şöyledir: “Çocuklar, güzel yüzlü Türk yavruları, Büyük Millet Kurultayının Gazi babanızın eliyle açıldığı gündür. Bunu bayram edinmeniz, ey Türk çocukları, öz kurultayın açıldığı, öz devletin kurulduğu günü kendi bayramınız için seçmeniz ne mutlu buluş!... Büyük Türk yarınının yapıcıları arasına girmek için şimdiden hazırlanan güzel çocuklar, daima kulağınızda çınlasın ki çalışkan olmayan Türk sayılmaz, ahlâklı olmayan Türk olamaz. Şimdiden bağırarak söylüyorum ki sizlerden çalışmayanlar, iyi yetişmeğe kulak asmayanlar bizim yarınki düşmanlarımızdır. Budunlar içinde bir ve eşsiz Türkün güzel çocukları, Türklüğün büyük yarını sizin görünüşte mini mini dayanıksız, fakat hakikatte sağlam ve dayanıklı omuzlarınızdadır. Bunu düşünün bilin, anlayın ve bir an bile unutmayın. Size bütün şu işi veriyorum, bayramınız biter bitmez mekteplerinize döndüğünüz ilk günden başlayarak birinci derse girdiğiniz zaman sınıflarınızda hep birden ve her gün şu sözleri tekrarlayacaksınız: “Türk’üm, doğrucum, çalışkanım. Yasam küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, budunumu özümden çok sevmektir. Ülküm yükselmek, ileri gitmektir. Varlığım Türk varlığına armağan olsun.”

⁸ Filiz Meşeci, Cumhuriyet Sonrası Türk Eğitim Sisteminde Ritüeller: Kuramsal Bir Çalışma, *Doktora Tezi*, İstanbul; Marmara Üniversitesi, 2007, s.166.

⁹ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000- M.S. 2015)*. Ankara; Pegem Akademi Yay. 2015, s.347.

¹⁰ En son okunan metin ise şöyle idi; ““Türküm, doğrucum, çalışkanım, İlkem; küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak, yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir. Ülküm; yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk! Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim. Varlığım Türk varlığına armağan olsun. Ne mutlu Türküm diyene!”

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/08/20030827.htm#1>

Bunu yalnız sizlerden, burada bulunanlardan değil, bütün öğrencilerden istiyorum. Haydi, çocuklar bayramınız kutlu olsun gülün, oynayın eğlenin.” Görüldüğü gibi Reşit Galip, son derece siyasi içerikli hamasi bir konuşmayla birlikte çocuklara çalışkanlık ve dürüstlük aşıl原因an bu andı okullarda her gün okunmasını istemektedir. Mehmet Saffet, Ülkü dergisindeki “İnkılap Terbiyesi” başlıklı makalesinde (1933) bu andı “milli dua” olarak tanımlamakta, bayrak törenlerinin eğitimde cumhuriyetçilik ve milliyetçilik açısından önemine değinmektedir.¹¹

Reşit Galip’in öğrenci andını hazırlarken daha önce okul kitaplarında yazılmış olan metinlerden etkilenmiş olma olasılığı yüksektir. Nitekim Ahmet Yusuf’un 1927 basımı Elifbamız adlı kitabının 63. sayfasında andımıza benzer şekilde “Türk Çocuğunun Duası” adlı bir metin görülmektedir. Metin şöyledir: “Ben bir küçük Türküm. Annemi, babamı, hocamı, mektebimi, memleketimi canımdan çok severim. Bütün Türkler kardeştir. Büyüklerimi sayacağım. Sözlerimi tutacağım. Küçüklerimi koruyacağım, zayıflara, hastalara yardım edeceğim. Büyük Allah bana kuvvet, bana sağlık ver! Çok çalışayım, çok öğreneyim. Milletime, memleketime faydalı bir evlat olayım. Cumhuriyet çocuğuyum. Cumhuriyet çocuğu çalışkandır. Namusludur. Doğrudur. Misafiri sever. Kahramandır. Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti, Yaşasın Cumhur reisimiz Gazi Mustafa Kemal Paşa.” Türk Çocuğunun Duası metni öğrenci andıyla büyük benzerlik taşımakla beraber, öğrenci andı daha savaşçı özellikler taşımaktadır. Reşit Galip’in aksiyoncu milliyetçi tutumu metne yansımıştır. Bu nutuk, Reşit Galip’in sivil vatandaş idealinden uzaklaşan ve II. Dünya savaşının ortamına uygun olan asker vatandaş yetiştirme idealini gösterir. Nitekim 1926’da lise ve öğretmen okullarının programlarına giren, büyük önem verilen ve ciddiyetle ele alınan askerlik dersleri okullarda gittikçe yaygınlaşır. İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar sivil eğitim veren okullarda askerî ruh kazandırma amacı giderek ön plâna çıkar. Cumhuriyet’in ilk bir iki yılında insan-vatandaş idealinin yerini asker-vatandaş idealinin alması demektir. İşte Reşit Galip’in nutkunun içerdiği fikirler, öğrencilere bakış açısı ve yaptırımı böyle bir ortamın ürünüdür.¹² Öyle anlaşılıyor ki Cumhuriyet yönetimi eğitim politikalarının uygulanmasında temel eğitimin ilk basamağı olan ilkokulu ideolojinin benimsetilmesinde asıl nokta olarak görüyordu. Bu dönemde öğrencilerde yurt sevgisi, milli bilinç, akıl ve bilimin tek doğru olduğuna inandırma, zihnen ve bedenen sağlıklı-asker nesillerin yetiştirilmesi için okul şekillendirildi. Milliyetçilik, vatanseverlik duygularının pekiştirilmesi üzerine kurulu bu politika ile Türk milli kimliği vurgusu yapılmaktaydı.

Öğrenci Andı’nın amacı, anlamı ve öğrencilere nasıl kavratılacağı 18 Mayıs 1933 tarih ve 1749/42 sayılı “Talebinin Her Gün Tekrar Edeceği İbare Hakkında” yayınlanan Bakanlık genelgesinde açıklanır. Daha sonra bu genelge ilkokullar yönetmeliğinde yer alır. Andımızın okunmasında aşağıdaki kurallara uyulması gerektiği belirtilen genelgede şöyle ifade edilir;¹³

¹¹ Erhan Kanbolat, *a.g.e.*, s.286.

¹² Filiz Meşeci, *a.g.e.*, s.166.

¹³ Filiz Meşeci, *a.g.e.*, ss.169.

1. Her öğretmen bu antta geçen cümleleri bulunduğu sınıfta tahtaya yazacak ve öğrencinin defterlerine yazdıracaktır. Öğrencinin bu cümleleri doğru olarak defterine geçirdikleri kontrol edilecektir.

2. Öğretmen bu cümlelerin ifade ettiği fikirleri birer birer, çocukların fikrî seviyelerine uygun düşecek şekilde, canlı ve cazip bir dille anlatacak, çocukların cümlelerin anlamını iyice kavramalarına dikkat edecek, cümlelerde çocukların anlamadığı hiçbir nokta kalmamasına önem verecektir. Arada geçen “Türklük, doğruluk, çalışkanlık, yasa, küçükleri korumak, büyükleri saymak, yurdu, ulusu özünden çok sevmek, ülkü, yükselmek, ileri gitmek, varlığımızın Türk varlığına armağan olması” gibi tabirlere ve fikirlere çocukların iyice nüfuz etmelerine çalışılacaktır.

3. Öğretmen, öğrencilerin bu fikirleri ve tabirleri iyice anlayıp anlamadıklarına emin olmak üzere, her tabir ve fikir hakkında çocuklara sorular sorarak, bu tabirleri yerli yerinde kullanıp kullanmadıklarını anlamak için öğrenciyi kontrole tabi tutacaktır.

4. Çocukların bu cümleleri mekanik bir şekilde değil, ifade etmek istediği fikirlerin ve duyguların anlamlarını düşünerek, onları bütün benlikleriyle duyarak ve candan benimseyerek söylemelerine dikkat edilecektir.

5. Öğrenciye bu ant ayakta ve hep birden söyletilecek, öğretmen de öğrencinin karşısında yine ayakta durarak onlarla birlikte söyleyecektir.

6. Bu andı söylerken öğrencinin laubali vaziyet almamasına, dürüst ve ciddî durmasına öğretmen dikkat edecektir.

7. Çocuklar, candan duydukları ve zaman geçtikçe manasına daha derin bir şekilde nüfuz edecekleri asil yüksek hislere tercüman olan bu andı sevinçle, şevkle ve ilgi ile tekrar ederken millî bir vazife ifa ettiklerinin bilincini duymalıdır.

Mustafa Kemal Atatürk’ün 29 Ekim 1933’te söylediği Cumhuriyetin Onuncu Yıl Nutku “Türk’e” vasıflarını hatırlatması ve bunlara yüklediği üstünlük açısından ve de Andımız metni ile benzerlik göstermesi açısından incelenmeye değerdir. Türkün geçmişten gelen karakteri ile çağdaşlığı birleştirici şeklindeki anlam yüklemesi Cumhuriyetin beklentileri ile uyumludur. “*...Türk milletinin karakteri yüksektir; Türk milleti çalışkandır; Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü Türk milletinin, yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir. Şunu da önemle belirtmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihî bir özelliği de, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitrî zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini ve millî birlik duygusunu sürekli ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek geliştirmek millî ülkümüzdür. Türk milletine çok yakışan bu ülkü, onu, bütün beşeriyette, hakikî huzurun temini yolunda, kendine düşen medenî görevi yapmada başarılı kılacaktır...*”

SONUÇ

20. Yüzyıl milliyetçi politikacı ve ideologlar ulusal ideallerini çocukların saflıklarında ifade etmeye çalışmış, bunun için izcilik, milli sportif törenler, andımız, marş gibi ritüellere yönelmişlerdir. Bu yönelişte çocuk hep devlet otoritesinin malı olarak görülmüş, devlet ona istediği eğitimi sağlamak hakkını aileden önce kendisinde bulmuştur.¹⁴

1932 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip tarafından yazılan, o günden yakın bir tarihe kadar her sabah ilkokul öğrencileri tarafından okunan “Andımız” metni de millilik vasfına hizmet eder. Rejimin genç ve ateşli Bakanı Dr. Reşit Galip’in kaleme aldığı bu metin tüm ilkokullarda bir seremoni şeklinde öğrencilere okutulmaya başlandı. Uluslaştırma işlevi gören bu yemin töreninin her gün tekrarlanmasıyla rejim, ilerleme temasını kullanarak, yeni nesli terbiye etmeyi, onları ortak bir ülkü etrafında bir araya getirmeyi hedefledi. Bu dönemde ve devamında çocuk devletin olarak görüldü. Velinin ise devlete bu konuda maddi ve manevi olarak destek olması istendi.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi(M.Ö. 1000- M.S. 2015)*. Ankara; Pegem Akademi Yay.
- ERGÜN, M. (2009). *Eğitim Felsefesi*, Ankara; Pegem Akademi.
- İNAL, K. (2008). *Eğitim ve İdeoloji*, İstanbul; Kalkedon Yay.
- KANBOLAT, E. (2015). Harf Devrimi’nden Köy Enstitülerine Türkiye’de İlköğretim (1928-1940), *Doktora Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- KARTAL, S. (2018). *İktidardaki Okul; Eğitimin Politik İşlevi*, İstanbul; Pales Yay.
- MEŞECİ, F. (2007). Cumhuriyet Sonrası Türk Eğitim Sisteminde Ritüeller: Kuramsal Bir Çalışma, *Doktora Tezi*, İstanbul; Marmara Üniversitesi.
- PARLAK, İ.(2005). Türkiye’de İdeolojî-Eğitim İlişkisi: Erken Cumhuriyet Dönemi Tarih ve Yurt Bilgisi Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme, *Doktora tezi*, Ankara; Hacettepe Üniversitesi.

¹⁴ Kemal İnal, *Eğitim ve İdeoloji*, İstanbul; Kalkedon Yay., 2008, s.298.